

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
торгівельно-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ
№02071211

Бізнес-етика та ділові комунікації

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Освітній рівень	другий (магістерський) рівень
Освітня програма	Подієвий-менеджмент

Вид дисципліни

базова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу

Протокол № 2 від 27.08.2020 р.

Розробники:

Немашкало К. Р., к.е.н. доц. кафедри менеджменту та бізнесу

Афанасьєва О. М. ст. викладач кафедри менеджменту та бізнесу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

«Бізнес-етика та ділові комунікації» є базовою дисципліною освітньої програми «Подієвий менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Ділові комунікації та дотримання норм етики завжди були складовою успішної взаємодії бізнес-структур, в тому числі і соціокультурної сфери. Особливості цієї сфери спонукають до вивчення специфіки комунікацій, дотримання норм етикету, ведення переговорів та формування позитивного іміджу.

Метою навчальної дисципліни «Бізнес-етика та ділові комунікації» є формування у здобувачів: розуміння системи цінностей, поглядів, норм поведінки ділових людей, засвоєння особливостей ділових комунікацій у соціокультурній сфері та здатності організовувати конструктивний діалог з представниками соціокультурної сфери; практичних навичок використання моделі 4К для ведення переговорів в тому числі в міжнародному контексті; вміння аналізувати, оцінювати отриману в процесі комунікації інформацію для розв'язання складних задач і проблем в сфері менеджменту соціокультурної діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є ділові комунікації та складові бізнес-етики соціокультурної сфери.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні, практичні та прикладні аспекти бізнес-етики та комунікацій у соціокультурній сфері.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Ораторське мистецтво та спічрайтинг	Переддипломна практика
	Комплексний тренінг

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері менеджменту соціокультурної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті СК 12. Здатність бути лідером у соціокультурній сфері.	ПР 11. Організувати конструктивний діалог між зацікавленими стейкхолдерами соціокультурних трансформацій задля досягнення спільно визначеної мети (місії).
ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп	ПР 8. Використовувати «модель 4к» для розв'язання задач і прийняття рішень,

різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті СК 12. Здатність бути лідером у соціокультурній сфері.	ведення переговорів і наукових дискусій у сфері менеджменту соціокультурної діяльності
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері менеджменту соціокультурної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті	ПР 1. Відшукувати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для постановки і вирішення як професійних завдань так і особистісного розвитку.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні складові формування поняття бізнес-етики

Тема 1. Бізнес етика та її особливості

Бізнес як соціокультурне явище. Поняття бізнес-етики. Основні етичні складові.

Поняття моралі. Етичні норми: правила та використання в соціокультурній сфері. Етичні норми у взаємовідносинах із діловими партнерами

Етичні принципи. Морально-етичні принципи професійної діяльності.

Особливості складання резюме

Тема 2. Корпоративна етика

Корпоративна соціальна відповідальність: основні поняття і визначення. Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу. Соціальної відповідальності: основні підходи.

Корпоративна культура: види, форми, структура. Корпоративна культура як основа ефективного етичного управління.

Професійна етика, особливості етики івент-менеджера, принципи службової етики

Тема 3. Роль іміджу у соціокультурній сфері

Визначення поняття «імідж». «Золоті правила» іміджу, критерії вибору моделі поведінки.

Основні правила формування позитивного іміджу. Складові позитивного іміджу. Формування позитивного іміджу людини.

Майстер-план іміджу компанії, складові майстер-плану

Змістовий модуль 2. Ділові комунікації у соціокультурній діяльності

Тема 4. Комунікологія: основні поняття і методологія

Комунікологія як галузь сучасного наукового знання. Структура комунікології. Методи

дослідження комунікології.

Комунікація: поняття, види і засоби.

Поняття ефективності комунікації. Критерії ефективності.

Відчуження в комунікативних процесах.

Тема 5. Міжкультурні ділові комунікації.

Поняття ділової міжкультурної комунікації. Цілі, причини, функції та етапи комунікації.

Міжкультурна комунікація як форма соціальної взаємодії представників різних культур в діловій сфері. Мета та функції міжнародних ділових комунікацій. Ефективна міжкультурна взаємодія.

Поняття і сутність вербальної комунікації. Види вербального спілкування. Засоби вербальної комунікації та її ефективність. Мова, як універсальний засіб комунікації. Ділове листування у міжнародних бізнес комунікаціях та його особливості.

Сутність та значення невербальних засобів комунікації. Види невербальної комунікації. Типи невербальних засобів. Особливості невербальних комунікацій в різних культурах. Національні особливості жестів-символів, засоби підвищення ділового статусу людини. Види рукостискань.

Тема 6. Особливості ведення переговорів в соціокультурній діяльності

Основні етапи проведення переговорів. Пророботка переговорного процесу. Місце та порядок проведення переговорів. Техніка та тактика ведення переговорів.

Особливості стратегії переговорів. Особливості ведення переговорів у несприятливих умовах. Тривалість переговорів. Інформаційні технології в ділових комунікаціях.

Застосування моделі 4К для ведення переговорів.

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

Основним методом викладання за дисципліною є пояснювально-ілюстративний метод, що є інструментом вивчення теоретичного матеріалу, усі лекції представлені у вигляді презентацій з використанням Microsoft PowerPoint. Для досягнення компетентностей та результатів навчання також використовуються методи: дискусії (тема 1 – тема 6), презентації (тема 2 – тема 3; тема 4 – тема 6), ілюстрації (тема 1 – тема 6), моделювання професійних ситуацій (тема 4), робота в малих групах (тема 5 – тема 6), кейс-стаді (тема 1; тема 5), різнотипні індивідуальні (тема 1 – тема 6) та групові роботи (тема 5 – тема 6), тренінги (тема 3).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік, – 60 балів).

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового диференційованого заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Проведення **поточного оцінювання** знань здобувачів відбувається під час лекційних, семінарських, практичних занять та виконання завдань.

Лекції: максимальна кількість балів за кожне заняття 1, за умови активної участі у дискусіях під час лекцій, відповідей на запитання за темою. За темою 5 та темою 6 заплановано по два аудиторного заняття, так загальна кількість балів за лекційні заняття складає 8.

Практичні та семінарські заняття:

максимальна кількість балів під час семінарських занять складає 1 бал, за умови активної участі у дискусії за темою, загальна кількість балів за курсом складає 5;

виконання здобувачем вищої освіти практичних завдань, вирішення кейсів, робота в малих групах, прийняття участі у тренінгах за темами дозволить накопичити 15 бал;

написання контрольних робіт за курсом дозволить отримати 30 балів. Контрольна робота складається з тестових завдань за кожною темою та оцінюється в максимум 5 балів.

Самостійна робота включає пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи, виконання індивідуального завдання, підготовка презентацій за різною тематикою та написання есе. Максимальна кількість балів отриманих за самостійну роботу складає 42. Результати самостійної перевіряються і оцінюються під час аудиторного поточного контролю – усних опитувань, доповідей презентацій і письмових робіт.

Підсумковий/семестровий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі семестрового диференційованого заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Під час семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум – 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результати успішності студента при поточному контролі.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 1. Бізнес етика та її особливості	Участь у дискусії	1
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою 1 «Морально-етичні принципи професійної діяльності»	Участь у дискусії	1
	Практичне заняття	Кейс: Визначення принципів та етичних норм	Участь у дискусії	1

		Контрольна робота тема 1	Письмова контрольна робота	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи за темою 1		
		Написання есе «Морально-етичні принципи івентера»	Есе	6
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Корпоративна етика	Участь у дискусії	1
	Семінарське заняття	Семінарське заняття: Корпоративна культура	Участь у дискусії	1
		Семінарське заняття: Професійна етика івентера	Участь у дискусії	1
		Контрольна робота тема 2	Письмова контрольна робота	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи за темою 2		
Підготовка презентації «Професійна етика івентера»		Презентація	6	
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Роль іміджу у соціокультурній сфері	Участь у дискусії	1
	Практичне заняття	Тренінг «Складання мастер-плану»	Участь у тренінгу	2
		Контрольна робота тема 3	Письмова контрольна робота	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи за темою 3		
Складання майстер-плану івент-агенства		Презентація результату завдання	6	
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Комунікологія: основні поняття і методологія	Участь у дискусії	1
	Семінарське заняття	Семінарське заняття: Комунікація: поняття, види і засоби	Участь у дискусії	1
	Практичне заняття	Моделювання професійних ситуацій: Ефективні комунікації	Проблемні ситуації	2
		Контрольна робота тема 4	Письмова контрольна робота	5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи за темою 4			

Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Міжкультурні ділові комунікації	Участь у дискусії	2
	Практичне заняття	Кейс: Особливості міжкультурної комунікації	Участь у дискусії	2
	Семінарське заняття	Семінарське заняття: Критерії оцінки усного виступу	Участь у дискусії	1
	Практичне заняття	Робота в малих групах «Ділове листування у міжнародних бізнес комунікаціях»	Презентація групового результату	2
		Робота в малих групах: «Невербальна комунікація»	Презентація групового результату	3
		Контрольна робота тема 5	Письмова контрольна робота	5
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи за темою 5			
	Підготовка презентації «Міжкультурні комунікації»	Презентація	6	
	Практичне завдання: Визначення жестів у житті людини.	Індивідуальне завдання	6	
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Особливості ведення переговорів в соціокультурній діяльності	Участь у дискусії	2
	Практичне заняття	Робота в малих групах: «Особливості переговорного процесу»	Презентація групового результату	2
		Застосування моделі 4К для ведення переговорів	Презентація результату завдання	1
		Контрольна робота тема 6	Письмова контрольна робота	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до контрольної роботи за темою 6		
Написання есе «Роль бізнес-етикети та ділових комунікації для сучасного івентера»		Есе	12	

Рекомендована література

Основна

1. Опорний конспект лекцій: Бізнес-етика та ділові комунікації / К. Р. Немашкало, О. М. Афанасьєва // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5145&notifyeditingon=1>

Додаткова

2. Методические рекомендации по самостоятельной подготовке к семинарским и практическим занятиям по учебной дисциплине «Этика бизнеса» для студентов подготовки 6.030601 «Менеджмент» / Сост. Л.Н. Седова – Харьков: ХНЭУ, 2013. – 55 с.

3. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: навч. посіб. – К.: Кондор, 2007. – 359 с.

4. Персональный брендинг / Ф. Котлер, И. Рейн, М. Хэмлин и др. – М.: Издательский дом Гребенникова, 2008. – 400 с.

5. Этика бизнеса : учебное пособие / Седова Л.Н., Лепейко Т. И., Авраменко Е. В., Сорокина А. С. – Х. : ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2015 – 455 с.

6. Этика бизнеса : учебное пособие / Седова Л.Н., Малюкына А. А. – Х. : ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2014 – 490 с.

7. Ястремська, О. М. Бренд-менеджмент / О. М. Ястремська; Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 163 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

8. Немашкало К. Р., Афанасьєва О. М. Бізнес-етика та ділові комунікації // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5145&notifyeditingon=1>

9. Vyars, S.M. Business Ethics / S.M. Vyars. – Open stax, Houston : 2018. Retrieved from <https://openstax.org/details/books/business-ethics>.

10. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.

11. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>.